

Kuollut vienankarjalainen.

Elokuun 13 päivää vasten yöllä kuoli Helsingissä vaikean leikkauksen jälkeen eräs maassamme oleskelevia karjalaispakolaisia ja karjalaispakolaisten nuorten toimihenkilöitä, *Vallas Homanen*, 30:nneellä ikävuodellaan.

Hän oli syntynyt Oulangan pitäjän Vartiollammin kylässä Vienan Karjalassa jouluk. 25 p:nä 1903. Nuorena poikana kävi hän kotipaikkakuntansa venäl. kansakoulun ja sen jälkeen jatkoi Koudan venäl. yhteiskoulussa, jossa hänen täytyi kuitenkin opiskelunsa keskeyttää sairaloisuuden vuoksi. Jo myöhemmän koulunkäynnin ajalla hän otti osaa Oulangan kunnan kunnallisiin tehtäviin.

Otettuaan osaa Vienan Karjalan ja Pohjois-Aunuksen vapaustaisteluun vuosien 1921—1922 vaihteessa joutui hän sen aiheuttaman pakolaisuuden mukana Suomeen ja täällä pääsi heti nauttimaan valtion avustamaa heimolaispakolaisten kouluutusta. Lukuvuoden 1922—1923 opiskeli hän Lahden kansanopistossa, seuraavan Oriveden toisvuotisessa kansanopistossa ja sen jälkeen kävi Lahden seudun maamieskoulua ja opiskeli Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa Helsingissä.

Toimitettuaan alussa Helsingin Karjalakerhossa, joka perustettiin 1928, tuli hän v. 1929 kerhojen keskusliiton sihteeriksi, jossa toimessa hän oli kuolemaansa saakka. Tehtävässään joutui hän myöskin Heimojärjestöjen keskusvaliokunnan jäseneksi ja ottamaan osaa sen työhön.

Heimonsa nuoren polven edustaja haudattiin Helsingin kr.-katoli-

seen hautausmaahan elok. 17 p:nä, johon tilaisuuteen oli saapunut lukuisasti hänen kerhotovereitaan ja muita tuttavvia sekä erinäisten järjestöjen edustajia. Hautaansuunauksen toimitti Helsingin kr.-kat. seurakunnan v. t. pappi pastori Simo Okulov — kaiketi ensikerran tapahtui, että Helsingin kr.-kat. seurakunnan hautakappelissa ja hautausmaalla suoritettiin kirkollista toimitusta suomenkielellä. Kun vainajan veli R. Homanen oli laskenut omaisten seppeleen, laskivat Karjalakerhojen keskusliiton seppeleen herrat L. Kuntijärvi ja R. Takala, joista edellinen puhui kauniita sanoja vainajan muistolle. Helsingin Karjalakerhon seppeleen laskivat hrat J. Jalo ja N. Sirkeinen, heimojärjestöjen valiokunnan seppeleen ins. R. Castrén ja op. J. Mustonen, lisäksi laskettiin Akat. Karjalaseuran ja Naisyliopp. Karjalaseuran kukkavihkot, Karjalan Sivistysseuran seppeleen laskivat seuran varapuheenjoht. W. Keynäs ja siht. Iivo Härkönen. — Kummun täytyttyä laulettiin yhteisesti »Sun haltuus rakas isäni».

Heinäkuun alussa kuoli Helsingissä Karjalan-harrastaja, agronomi Johannes Sigfrid *Hagman* 54 v. ikäisenä. Hän oli syntynyt Vihdissä ja joutui aikoinaan agronomiksi Pohjois-Aunuksen, ollen hänen asuinpaikkanaan Poventsan kaupunki. Sieltä käsin hän teki laajoja matkoja Pohjois-Aunuksen, jossa tutustui kansaan, hiljaisesti vaikutti heidän taloudelliseksi sekä kansalliseksi heräämiseksi sekä v. 1922 julkaisi niin saaduista vaikutelmistaan pienen muistelma-kirjansen »Äänisjärven rannoilta». Viime vuodet toimi hän liiketalalla Helsingissä.

Kirjallisuutta.

Otavan kustannuksella on ilmestynyt:

Valamo. Loistokuvasto »Laatokan helmen» ihanuuksista. Kuu-
luu samaan sarjaan kuin »Maakuntiemme kauneus» ja on samaa
kokoa. Valokuvaus on kokonaan yhden miehen työtä, *H. Ifflandin*,
joka on alallaan maamme taitavimpia. Jokaiselle, joka Valamossa
on käynyt, on tämä teos mainio muistojen uudistaja ja kaikille muil-
lekin hienona kuvajulkaisuna mielenkiintoinen. Kirjaan on kalastus-
neuvos V. Jääskeläinen kirjoittanut valaisevan esipuheen. Hinta
30 mk.

Aikaisemmin ilmestyi saman sarjan ensimmäisenä numerona:
Maakuntiemme kauneus, suuri, kaunis kuvakokoelma Suomesta,
jonka kuvat ovat sen suuren valokuvauskilpailun tuloksia, jonka
Suomen Kuvalehti järjesti tuonnohtain Suomen Matkojen, Suomen
Matkailijayhdistyksen ja Ulkoasiainministeriön Sanomalehti-
jaoston kanssa yhteistoiminnassa. Kuvakokoelma on julkaistu yli 100-sivui-
sena, isokokoisena syväpainojulkaisuna. Kirjan hinta sid. 50 mk.

Viljo Hytönen: Suomen kansallisen heräämisen vuosisata. Yhte-
näinen, suppea esitys maallemme niin vaiherikkaasta 19. vuosi-
sadasta, *pienoishistoria*, jossa henkevästi ja laajempiin
tutkimuksiin nojaten kuvataan vuosisadan ensimmäiset vuosi-
kymmenet, kansallisisänmaallisen heräämisen aika, takatalvi, val-
tiollisen uudistumisen, suomalaisen sivistystaistelun ja oikeustais-
telun ajat, kansamme itsenäistymisen muodostuessa kaiken päätte-

kohtaksi. *Valistusjärjestöjen Opintotoimikunta on sen jo määrännyt
ensi lukuvuoden pääkurssikirjaksi*. Kirja on kuvitettu ja sen hinta
on vain 18 mk, sid. 15 mk.

Eino Laitakari: Lippumies Jaakko Juhana Rothin hävityspartio.
Näsijärven ja Ruoveden sissit Suomen sodassa 1808. — Venäläisten
kauhun, Suomen sodan oivan sissipäällikön, »amiraali» Rothin uro-
toista ei vielä ennen ole julkaistu perusteellista kuvausta. Kapteeni
Laitakarin teos perustuu tarkkoihin tieteellisiin tutkimuksiin ja on
samalla niin mielenkiintoinen, että varmaan viehättää suurta yleis-
söäkin, puhumattakaan »ammattimiehistä»: upseereista, sotilaista,
suojeluskuntalaisista y. m. Kuvitettu. Hinta 30 mk.

N. P. Virtanen: Teuvo Pakkala. Ensimmäinen Teuvo Pakkalan
elämäkerta. Se sisältää Pakkalan elämäkerrallisten tietojen puit-
teissa »Vaaran» runoilijan tuotannon tarkastelun, jossa pääpaino on
pantu oululaisaiheisiin teoksiin ja lapsikuvaukseen. Teoksen hinta
25 mk, sid. 35 mk.

Lauri Haarla: Kaksi hertaa kaatunut. Yksinäytöksinen näytelmä,
joka perustuu erääseen vapaussodassa sattuneeseen tositapaukseen.
Teos kuuluu sarjaan »Otavan näytelmäkirjoja» n:o 9 ja maksaa
15 mk.

Hilja Valtonen: Vaimoke. Hilja Valtosen uusi jännittävä ja iloi-
nen romaani, joka kertoo eräästä nuoresta nimellisrouvasta, »vai-
mokeesta». Romaanin hinta on 36 mk, sid. 48 mk.